

Nieuwsbrief

Uitgave: Vereniging Konstantin Paustovskij

#1

Onze eerste nieuwsbrief! U ziet dat de Vereniging Konstantin Paustovskij langzaam maar zeker loskomt van haar aarzelende start. Opgericht in 1998 en toen gestart met een twintigtal enthousiaste mensen, is de vereniging nu in Vlaanderen en Nederland toegegroeid naar veertig leden. In dit eerste nummer meteen al de concrete reisplannen voor het najaar, een gedeelte van de lezing gegeven door Karel van Olffen en het verzoek de contributie over te maken. Veel leesplezier!

De schilders van Konstantin Paustovskij

(gedeelte uit de lezing die Karel van Olffen op 17/12/2001 in Rotterdam voor ons hield)

Behalve over het prachtige Russische land, schrijft Paustovskij in zijn verhalen vooral over mensen. Bijzondere mensen die hij goed gekend heeft, of die hij bewonderde. Vaak waren deze mensen schrijvers. Wie kent bijvoorbeeld niet zijn mooie portret van Isaac Babel, met wie hij een tijd is opgetrokken. Gelukkig kunnen wij het werk van deze schrijver op elk moment van de dag lezen. Het is ons bekend. Soms schrijft Paustovskij over minder bekende kunstenaars, bijvoorbeeld schilders. Wij lezen dan intrigerende

namen als Michael Vrubel, Niko Pirosjmanisjvili of Isaac Levitan, namen die in Europa nauwelijks bekend zijn, laat staan hun werken. (De eerste aan Vrubel gewijde tentoonstelling in Europa vond plaats in 1997!)

Wie zijn deze schilders, wanneer leefden zij en wat is de betekenis van hun werk?

De naam Vrubel duikt een paar keer op in de verhalen van Paustovskij, maar vooral in zijn verhaal "Het rode lantaarntje" uit deel 1 (Verre jaren). Het verhaal speelt in de nadagen van de revolutie van 1905, het jaar waarin Rusland voor het eerst in zijn geschiedenis een wetgevende vergadering, een Rijksdoema kreeg. Paustovskij's vader was tijdens het oproer in Moskou en heeft er foto's gemaakt. De jonge Konstantin, 13 jaar oud, moet de foto's ontwikkelen. Op een van deze foto's staat ook de schilder Vrubel, samen met een van zijn bekendste schilderijen : Demon. Op een of andere wijze is er een band tussen Paustovskij senior en Vrubel (ik heb helaas niet kunnen nagaan welke), want Vrubel, die op dat ogenblik weer in Kijev verblijft, nodigt Georgi Maximovitsj uit voor een bezoek. De jonge Konstantin mag mee. Vrubel klaagt over zijn slechte gezondheid en wil nog een keer naar de Cyrilluskerk, zijn ikoon en muurschildering bekijken. Pas vele jaren later in 1911 ziet Konstantin Paustovskij voor het eerst 'de Demon' in het echt in de Tretjakov galerij in Moskou. Zijn gedachten dromen weg naar Lermontov, de inspiratiebron voor Vrubels schilderij.

Vrubel leefde van 1856 tot 1910. Geboren in Omsk, uit een Pools/Deens voorouderlijk geslacht, gaat hij aanvankelijk rechten studeren in Petersburg. Pas in 1880, 24 jaar oud, gaat hij naar de academie van beeldende kunsten en krijgt o.a. les van Ilja Repin. In 1884 krijgt hij een kans om assistent te worden van prof. Adrian Prakhov, de man die toen de restauratie leidde van de Cyrilluskerk in Kijev. In deze tijd maakt Vrubel een aantal reizen naar Italië om de Byzantijnse kunst in Ravenna en Venetië te bestuderen. Hij is bijzonder onder de indruk van de monumentale mozaïek-werken uit de oude tijd. Deze hebben zijn werk zeer beïnvloed (vgl. de kleurenvlakjes van zijn 'Zesvleugelige serafijn' en 'de Zwanenprinses'). In Kijev schildert hij in de Cyrilluskerk enkele ikonen: de Maagd en het Kind, Christus, St. Cyrillus en de heilige Aphanasius. Bovendien werkt hij aan een grote plafondbuurschildering: de nederdaling van de Heilige Geest.

Een van zijn beroemdste werken is 'de Demon', geïnspireerd op het gelijknamig poëem van Michael Lermontov. Het is het verhaal van de geest van het kwaad, die in opstand komt tegen God, maar later in zijn opstandigheid wordt teruggeworpen op aarde.

Vrubel schildert drie versies van de Demon: een zittende (1890), een vliegende (1899) en een neergestorte (1902). Deze beelden moesten als symbolen het zieleleven van de mens zichtbaar maken. Vrubel is dan ook de grote schilder van het Russisch Symbolisme geworden. Hij heeft zeker

invloed gehad op de latere generatie avant-garde schilders.

Vrubel is ook bekend geworden door zijn werkzaamheden in Abramtsevo, een soort kunstenaarskolonie net buiten Moskou aan het einde van de 19^e eeuw. Hier stond hij aan het hoofd van het keramisch atelier, waar hij prachtige majolica (aardewerk) vervaardigde.

Bekend is ook zijn grote tableau op het hotel Metropol in Moskou: 'de Droomprinses', waar Paustovskij in zijn memoires nog even op ingaat. In 1902 wordt bij Vrubel een ongeneselijke geestesziekte ontdekt en verblijft hij bijna uitsluitend nog in klinieken. Hij overlijdt in 1910 in Petersburg. De lijkrede bij zijn begrafenis wordt uitgesproken door Alexander Blok □

Verslag van bijeenkomst in Rotterdam op 17 december 2001

Boekhandel Van Gennep was wederom het sfeervolle decor voor een zestiental belangstellenden van ons genootschap. Onder hen waren enkele nieuwe leden: Gijs Geertsen en Mart van Ineveld.

Gijs vertelt alle boeken van onze held te hebben gelezen. 'Ik wacht of er nog een nieuwe vertaling uitkomt'. Destijds had hij al de reis met Wim Hartog mee willen maken 'maar ik zit in het onderwijs'.

Gijs herinnert zich dat er ooit twee tv-programma's aan Paustovskij zijn gewijd en is benieuwd of de vereniging in het bezit is van deze opnames. Hij stipt aan dat Van het Reve ooit twee verhalen van Paustovskij heeft vertaald die hij bezit en wel wil uitlenen, waarop Hein Leffring aanvult dat Van het Reve de moeilijke passages, die hij niet begreep, daarin heeft overgeslagen. Hein: 'hij heeft het uit het Duits vertaald'.

Mart van Ineveld heeft alles van P. nu tweemaal gelezen. Hij is zo'n drie jaar geleden met de schrijver in aanraking gekomen. Mart werkt in de computerbranche.

Karel van Olffen stelt zich voor als musicus en gepassioneerd lezer. Hij geeft lezingen (waaronder de bijzonder boeiende lezing die hij voor ons in Rotterdam heeft verzorgd) en houdt cursussen Russische literatuur/muziek in Emmen. Zie elders in deze uitgave.

Plantenregister

Hein Leffring heeft een register gemaakt van de planten die door Paustovskij in zijn werk genoemd zijn. Dat register is nu klaar en Hein zoekt eigenlijk een corrector. Wim van Rij biedt zich daarvoor aan.

Reis

Leen Stout deelt mee dat twee reisorganisaties zijn benaderd om voor ons een reis op maat te ontwikkelen naar de Krim. De aanwezigen zijn het ermee eens om – gezien de ervaringen – vanaf nu uitsluitend met reisbureau Eurocult verder te onderhandelen.

Zie voor details van de reis verderop.

Dima Paustovskij

Het schijnt helaas zo te zijn dat de zoon van Kostantin, Dima, dit voorjaar is overleden.

Videobanden besteld

Ria Verbergt biedt aan om kopieën te laten maken van tv-beeldmateriaal Paustovskij betreffende (gemaakt door Hans Keller). Hein Leffring stuurt zijn videoband daarvoor naar Ria. Er worden 20 stuks besteld. Uitreiking daarvan in een eerstvolgende bijeenkomst.

Eigen internet-site

Mart van Ineveld wil zich daarvoor inzetten. Ria Verbergt stuurt hem het logo. Je zou op deze site ook een nieuwsbrief kunnen zetten, oppert Else van Lammeren.

Nieuwsbrief

Gemma gaat zich hiermee bezig houden. Het eerste exemplaar hebt u nu in handen.

Paustovskij in het theater

Een bevriende regisseur in Gent, vertelt Ria Verbergt, is bezig om het boek 'De baai van Kara Bogaz, te bewerken voor jeugdtheater. Wij zullen hier ongetwijfeld meer van horen, want deze regisseur, de heer Herwig de Weerd, is lid geworden van onze vereniging. □

Tentoonstelling in Gronings Museum

Dit najaar besteedt de Gasunie aandacht aan Russische schilders, zowel in eigen huis als in het Groninger museum. Gasunie heeft contact gelegd met de bibliotheek om te komen tot 'Russische weken'. Aanleiding voor deze activiteiten is het contract dat met Rusland is gesloten, waarmee Russisch aardgas aan Nederland wordt geleverd. □

Reis naar de Krim

Eurocult biedt ons in overleg met Leen Stout een uitgewerkte reis aan voor een bedrag van Hfl. 3.125 (onder voorbehoud). Het programma ziet er zo uit:

Zondag 2 september

Vlucht met Turkish Airlines
Amsterdam-Istanbul-Sinferopol
V 16.00 uur A 23.50 uur
Transfer naar Hotel Tavria**
(2 nachten incl. ontbijt)

Maandag 3 september

Vervoer per lokale trein/bus naar Evpatoria en terug

Dinsdag 4 september

Vervoer per bus via Bakhtsjiserai naar Sebastopol. Verblijft in Hotel Ukraine*** (2 nachten incl. ontbijt).

Woensdag 6 september

Vervoer per bus naar Chersones

Donderdag 6 september

Vervoer per bus naar Jalta via het Zwatuwnest en het Livadia Paleis. Hotel Magnolia** (2 nachten incl. ontbijt).

Vrijdag 7 september

Jalta

Zaterdag 8 september

Vervoer per bus naar Aloesjta via bergwegen. 1 nacht logies in Hotel Tsjajka**

Zondag 9 september

Vervoer per bus naar Soedak. 1 nacht logies in Hotel Horizont**

Maandag 10 september

Per bus naar Kertsj, 2 nachten in Hotel Kertsj***

Dinsdag 11 september

Kertsj

Woensdag 12 september

Dagtrein naar Simferopol. 1 nacht logies in Hotel Tavria**

Donderdag 13 september

Nachttrein naar Odessa

Vrijdag 14 t/m zondag 16 september

3 nachten verblijf in Hotel Victoria** in Odessa

Maandag 17 september

Trnsfer naar haven, aan boord van M/V Gloria, vertrek 16.00 uur

Dinsdag 18 september

Aankomst Istanbul 19.00 uur, 1 nacht logies in hotel.

Woensdag 19 september

Transfer naar luchthaven
Vlucht Turkish Airlines
Istanbul-Amsterdam 12.25-15.05

Opmerkingen

Leen probeert het verblijf in Odessa met 1 nacht te bekorten ten gunste van een verblijf in Fejodoja

- Gedurende de hele reis in Oekraïne staat een bus ter beschikking en wordt de groep begeleid door een vertegenwoordiger van Eurocult in Oekraïne.

- Aangezien Turkish Airlines ondanks herhaalde verzoeken van Eurocult nog niet met een offerte voor de vlucht is gekomen, kan Eurocult voor de vlucht nog geen definitieve prijsopgave doen. Zelf verwachten zij dat de prijs voor het gehele traject rond Hfl. 1.000,- pp zal liggen luchthavenbelasting incl.
- Prijs programma Hfl. 1.795,- pp op basis van tweepersoonskamers met ontbijt. Toeslag 1-persoonskamer Hfl. 650,- pp.
- Prijs bootreis Odessa-Istanbul Hfl. 330,- tot Hfl. 375,- pp in tweepersoonshut met wc, Hfl. 285,- pp in tweepersoonshut zonder wc.
- Hoewel alle genoemde prijzen ongetwijfeld een goede indicatie geven, kan Eurocult ze helaas nog niet definitief aanbieden, aangezien in Oekraïne nauwelijks van een prijspolitiek bij hotels sprake is. Van de ene op de andere dag kunnen prijzen veranderen.
- Afhankelijk van de beschikbaarheid bij reservering zouden de genoemde hotels veranderd kunnen worden.
- Er is van uitgegaan dat we reizen met een groep van ongeveer 20 personen.

Hoe nu verder

Op de eerste plaats verdient Leen Stout en de gehele reiscommissie een dikke pluim voor het nu behaalde resultaat! We zijn benieuwd hoeveel leden nu daadwerkelijk ja zeggen en van plan zijn de reis te boeken. Van dit aantal hangt af of wij samen met Eurocult gaan adverteren om aan

het beoogde aantal van 20 reizigers te komen.

Leen merkt nog op dat het raamwerk er nu ligt, de invulling en met name het Paustovskij-gehalte van de reis zijn nader in te vullen.

Graag snel reageren

We hebben nu snel (binnen 10 dagen) een reactie van u nodig indien u de intentie heeft om deze reis mee te maken. Dit is nog geen boeking, alleen een inventarisatie, die absoluut noodzakelijk is om te weten of wij aan twintig personen kunnen komen. U kunt het secretariaat bellen 073-6130058 of faxen 073-612 7551

Rechtstreeks boeken

Het uiteindelijk boeken doet u zelf rechtstreeks bij Eurocult, waarbij u ook zelf verantwoordelijk bent voor eventuele annulerings- en reisverzekeringen.

Voorafgaand bijeenkomst

Voor degenen die serieuze belangstelling hebben kenbaar gemaakt, wordt een bijeenkomst georganiseerd. Info nu: Leen Stout (0118-414884).

Het genootschap is blij dat er nu een concreet voorstel ter tafel ligt.□

Wetenswaardig

Joan Vismans vond voor ons de volgende internet sites:
<http://www.gcocities.com/Athens/Olympus/8823/anniversary.html>

<http://www.odessaglobe.com/english/people/Pustovsky.htm>
<http://www.odessit.com/index.shtml>
<http://www.sovlit.com/snow.html>
<http://www.itar-tass.com/index95.htm>
<http://www.stlawu.edu/rkre:httppltrn101/Paustovs.htm>
<http://www.vor.ru/>
<http://clover.slavic.pitt.edu/~djb/aatseel/1999/abstract-97.html>
<http://www.nationalgeographic.com/ngm/9905/fngm/index.html>

Prospekt

Tijdschrift voor Rusland
Jaarabonnement Hfl. 50,-- of BEF 916
kunnen tijdens kantooruren telefonisch
worden besteld via 020-525 2270.
Losse nummers verkrijgbaar bij de
boekhandel in Nederland en België en
het Oost-Europa Instituut van de
Universiteit Amsterdam.
ISSN:1386-7660.

Contributie 2001

Wil iedereen (behalve onze Belgische
leden, die dit regelen met Ria
Verbergt) hun contributie ter hoogte
van Hfl. 35,00 overmaken op de Rabo
Bank rekeningnummer 3565.30.388
ten name van de Vereniging
Konstantin Paustovskij, Zwaluw 2 te
Staphorst. Doe het direct, dan versloft
het niet.

Dit verzoek geldt ook onze nieuwe
leden, die geen rechtstreeks verzoek
van de penningmeester meer zullen
ontvangen.

Dank namens penningmeester Anna
Bakker. Het positief saldo bedraagt
momenteel Hfl. 797,53.

Colofon

Deze nieuwsbrief is
een uitgave van
de vereniging
Konstantin Paustovskij
Bedoeld voor leden en
belangstellenden.
De Vereniging stelt
zich onder meer
ten doel het werk
van Paustovskij
breed onder de
aandacht te
brengen.

Lezingencyclus Karel van Olfen

In het najaar verzorgt Karel van Olfen
een aantal lezingen over Russische
literatuur en Russische componisten in
Emmen. Gezien de uitermate boeiende
lezing die hij voor ons genootschap
hield, denken we dat dit een echte
aanrader is. Info: Karel van Olfen tel.
0591-618597

Lezing Leen Stout

Vlissingen heeft een stedenverbond
gesloten met de Russische stad
Taganrog. Jacqueline Piret maakte ons
hierop attent. Mooie aanleiding voor
Leen Stout om een lezing te geven
voor zo'n 25 belangstellenden,
waaronder Jacqueline. Enige aandacht
vooraf in de plaatselijke krant, had ook
tot gevolg dat Leen door Omroep
Zeeland werd geïnterviewd.

Reacties

Reacties naar aanleiding van deze
nieuwsbrief kunt u zenden naar het
secretariaat van de vereniging, Hertog
Hendriksingel 22, 5216 BB Den
Bosch.